

MATEJŠ

frýšavský farní občasník

3 1994

Hymnus svatodušní

Svatý Duchu sestup k nám,
dej své světlo temnotám,
v Jesu lásky nech nás žít.

Přijď se svými dary zas,
otče chudých, mezi nás,
přijď nám srdce potěšit.

Těšiteli, buď náš host,
žij nám v srdci pro radost,
pro klid, kterým oplýváš.

Po práci nech oddychnout,
osvěž naši zpráhlou pouť,
setři slzy z našich řas.

Daruj šťastný plamen svůj
věrným srdcím, pametuj
na nás, k nimž ses naklonil.

Bez tebe jsme na zemi
uboží a ztraceni,
kořist pro tmu, pro omyl.

Smyj z nás hříchy, stopy vín,
dej svou svěžest žiznivým,
vyhoj z bolesti a ran.

Zchladlým srdcím oheň dej,
z lhostejnosti pomáhej,
odved ze scestí a chraň.

Veď nás k ctínozem, nauč nás
dobrem naplňovat čas,
svými dary pomoz všem.

Uč nás, jak si zasloužit
šťastnou smrt. A dej nám žít
věčnou radost před Bohem.

A M E N I A L E L U J A

NAROZENINY CÍRKVE

Seslání Ducha svatého, to jsou vlastně narozeniny církve.

V ten den se církev zrodila z Ducha svatého. Znáte staré obrazy, zobrazující tuto událost? Maria je tam uprostřed apoštolů, jako na rodiných obrázcích matka uprostřed dětí. Čekají na příchod Ducha svatého a vzývají ho: Přijď, Duchu svatý.

Zrození církve nebyla žádná pokoutní událost. Sběhli se k ní lidé osmnácti národností: Parthové, Médové, Peršané, Římané, Elamité, Řekové, celý středomořský svět vypařičtívá svatý Lukáš, ve Skutcích. I dnes, kdy jsme zvykli myslet mezinárodně, obchodovat mezinárodně, i dnes je představa firmy, která by se hned po svém vzniku uchýtila v osmnácti státech, představou impozantní. Hned při zrodu církve se začíná ve světovém formátu. "Muži všech národů pod nebem byli při tom" - říká svatý Lukáš.

To tedy byli apoštolové skvělí propagandisté, to museli s chytrou reklamou do ulic, že dokázali takové devy svolat dohromady? - Jenže ve skutečnosti se apoštolové nerozběhli do ulic, ale naopak: Lidé se sbíhali k nim, k domu, kde byli pohromadě, lidé se ptali, co se tu děje - co to vše má znamenat.

Zde máme odpověď na otázku účinnosti křesťanství ve světě. Sebehlubší propaganda, podnikavé akce - kde jsou k dispozici peníze, rozhlas, film, televize, noviny, knižní trh - toto sebehlubší hlásání evangelia svět neobrátil.

Jen tenkrát, když se v církvi děje něco, co jinde ve světě kolem není, totiž, když v ní působí Duch lásky, to jediné svět udiví. Pak se lidé sami ptají, co se to děje. A tenkrát je kázání církve účinné a lidé je slyší.

Za časů Petrových se ptali lidé všech jazyků, co se to děje. A všichni se cítili stejně srozumitelně osloveni tím, co se dělo v mladém křesťanské obci v duchu bratrské lásky.

Za časů Jana XXIII. lidé celého světa, lidé všech jazyků se také ptali, co se to děje v katolické církvi - že přestala

odpůrce odsuzovat, zatracovat, že má pro všechny otcovská slova lásky.

Když slavíme svátek seslání Ducha svatého, dobře rozvažujeme tyto svatodušní události. Církev, v které se neděje nic pod vedením Ducha lásky, církve, která taktizuje, úraduje, prapaguje víc než miluje, ta svět neobrátil. Církev, která se opírá víc o moc, víc o peníze než o Ducha svatého, ta svět neobrátil. Dokáže to jen církev, která dělá to, co dělat má: učit životu v lásce.

Máme o čem rozjímat nad narozeninami církve: tenkrát byli apoštolové pohromadě kolem Marie. Nevymýšleli plány, ale měli se mezi sebou rádi a společně volali: Přijď, Duchu svatý. To stačilo, že je svět slyšel, že svět se obrátil. Čiňme dnes i my podobně.

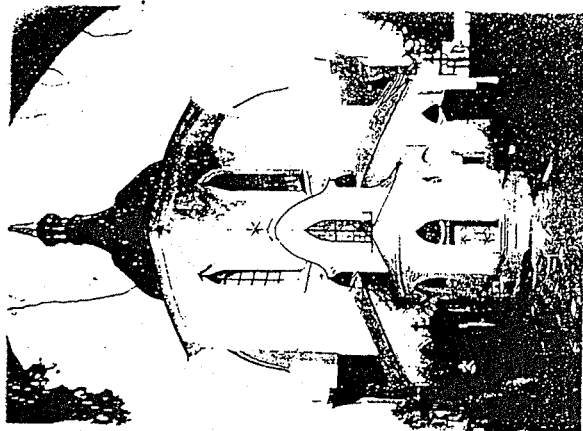
L.S.

Pouť byla, je a vždycky bude obdobím svátečním, kdy se u ješ-
noho stolu sejde celá rodina, k obědu je pečená husa a vícem je
spolu dobře.

Ta letošní žďárská pouť byla taky sváteční. V neděli odpo-
ledne jsme se sjeli na Zelenou horu. Pan děkan, sestře Líde a
nás 13 členů "fryšavské chasy". Ale nejen my. Sešli se také lidé,
kteří postoupně zaplnili nádherný Sentiniho kostel a maozí z nich
už museli stát venku. Vímila jsem si, že je tam většina starších
lidí. A pak jsem si uvědomila, jak je to fajn, když my mladí jsme
se tak sešli a každý byl přítom důležitý. Čtyři z nás byli v krojích,
dva recitovali, pět nás zpívalo a dva hledali co možná nejlepší
místo, aby toto nevěštní odpoledne mohli natočit. Věřte, že když
jsme stáli vpředu vešle oltáře a viděli tolik hlav, pociťovali jsme
všichni trochu trému. I ti, co jsou jinak vždy klidní. Ale nakonec
dopadlo všechno dobře.

I když o to přece vůbec nešlo. Šlo o to, že jsme se tam sešli,
že jsme mohli společně chválit a šňkovat Pánu za to, že patříme
do té skupiny šťastných lidí, co už našla jeho cestu.

Marcela Smolková

Požár fary r. 1911

Fryšavská farnost je vyhlášená jako nejchladnější v celé diecézi. V minulém století a ještě na počátku našeho byla postrachem kněží mj. též pro velmi špatnou faru. Když se dnes díváme na starou faru, nově opravenou, těžko si asi dokážeme představit její žalostný stav před sto lety. Byla to přízemní velká a studená budova s okny obrácenými proti severním větrům. V zimě nebylo snadné ji vytopit. Stav budovy se navíc stále zhoršoval, přičemž byly prováděny jen nejnútnejší opravy. Mnozí kněží z Fryšavy odcházeli právě kvůli nevyhovující fáře. Jak se ale ukázalo, nikdy není tak špatně, aby nerohlo být ještě hůř.

Zjara r. 1910 nastoupil na zdejší faru Jan Šoupal. Jeho první zápis do farní kroniky začíná příznačně větou: "O fáře fryšavské říkalo se mezi kněžími, že jest to chlívek," a dává tomuto názoru plně za pravdu. Dne 28. května 1911 se měla na Fryšavě odbyt generální biskupská vizitace, což byla událost mimořádná a slavnostní a jako taková si zasloužila náležitou a velmi pečlivou přípravu. Proto se den předtím, 27. května, na fáře i v kostele všechno umývalo, leštilo a dělaly se poslední přípravy.

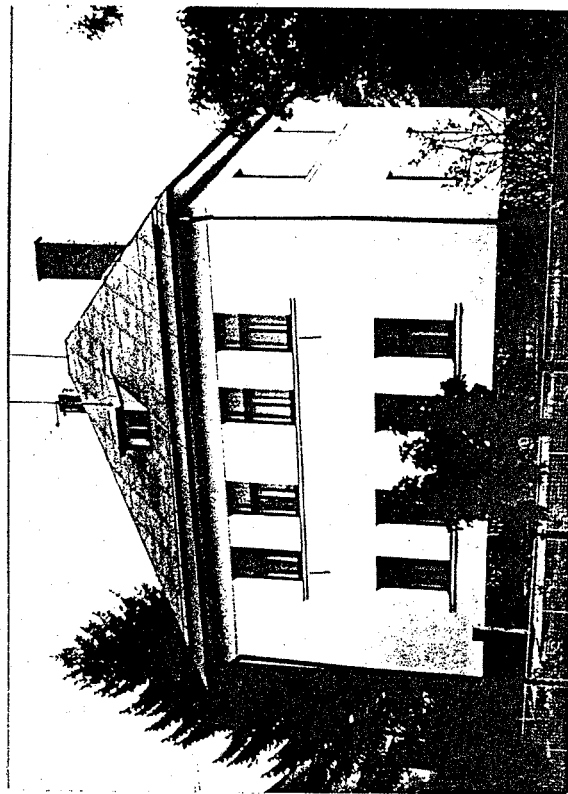
Věci, které by na fáře překážely, byly odneseny na půdu, v prádelním kotli se ohřívala voda a děvčata ze Skleného umývala dopoledne podlahu pod kůrem a v síni u kostela. Farář vyučoval dopoledne ve škole náboženství, vysvětloval prý dětem, jak "Duch sv. ve způsobě ohnivých jazyků sestoupil na apoštoly". V půl druhé odpoledne byl už zpět na fáře, a právě když vstoupil do pokoje se dvěma okny, vedle kůlny, uviděl nad farou oblak kouře. Okamžitě vyrazil ze dveří a otevřel dveře na půdu. Ta už byla v jednom plameni. Nikdo z domácích o požáru nevěděl, a tak zavládl zmatek.

Oheň vznikl asi v rohu fary u prádelny, kde vedl od kotle, v němž se dopoledne vařila voda, velmi primitivní komínek vyzděný jen po střešce a ven čněla asi půl metru dlouhá plechová trubka. Střeche byla ve špatném stavu, měla se opravovat. Oheň vznikl asi od komínku prádelny, z něhož padla jiskra deravou střešou do jetele, který byl v těch místech na půdě uložen. O průběhu požáru nechme promluvit samotného faráře Šoupala.

"Než se seběhli lidé, byla celá střecha v jednom plameni. P. adjunkt Hejnd donesl jakýsi apsrát, kterým do ohně stříkal, ale vše marně, z půdy jsem nezachránil ani stéblo. Shořel mi kožich, fússok či námožník, dva nové koberce pro kostel, mnoho knih, mouka, boty, zimní šaty, otcí též šaty, postel, mnoho beden, jezulátko na oltář, které jsme ještě toho dne ráno na půdu vynesli, rozličných jiných věcí, které jsme teprve po požáru začali postrádati. Lidé se seběhli, též hasiči, a zachránili kůlnu a chlévy, na nichž je též špatná střecha, před shořením. Vy-mášeli nábytek ze světnice na zahrádku za dvorkem. Poněvadž však půda byla dlážděna cihlami, neprohořely stropy, a když střecha shořela a trámy shazovali, nebezpečí minulo, a nábytek odnesli zase nazpět do světnic, to bylo asi o páté hodině odpoledne."

Generální vizitace se přesto konala. P. řídící Jokl zapůjčil k obědu svoji lepší světnici ve škole. Farář utrpěl ohněm škodu přes 600 K a navíc nebyl pojištěn. Jako náhradu dostal od konzi-stoře 400 K, od ministerstva kultury a vyučování 300 K a od bí-skupa Dr. Bauera 100 K.

Miroslav Kružík

FRYŠAVSKÉ POUTĚ

Když se řekne "poutní místo" připomene nám to především některou slavnou svatyní křesťanstva, Jeruzalém, Mariacell, nebo některé z krásných poutních míst moravských - Hostyn, Vranov, Sloup. Tam vítají poutníky překrásné chrámy, výstavné katedrály.

Ale jednou za rok se stává poutním chrámem každý kostel. I v tom nejmenším kostelíčku, i v každé vesnické kapličce je jednou za rok pout.

Bývá to zpravidla ve výroční den dostavění kostela a zasvěcení vyvolenému světcí, kterého si stavitel zvolil za svého patrona, za svůj životní vzor.

To pak den pouti slaví celá obec. Nejen radoštnou bohoslužbou v kostele, ale i v domovech. Po celé obci se zametá, uklízí. Až na ulici voní z chalup sváteční oběd, pečivo. Každý obléká, co má nejpěknějšího. V zachovalých krajích si slavnostní bohoslužbu, oblékají kroje. Přijíždějí příbuzní, aby se rodina setkala k přátelskému pobytí. Mládež, se odpoledne veselí při poutové zábavě, děti u kolotoče.

Naše Fryšava má něco zvláštního. My tu máme pout dvakrát v roce. Zjara a na podzim. Když jsem před třinácti roky přišel na Fryšavu, ptal jsem se někoho, proč to tak je. Nikdo mi to nepohl vysvětlit. A ani farní kronika a doklady farního archivu o tom nemluví.

Podzimní pout, matoušská, kolem té nejsou nejasnosti. Slaví se od roku 1788 každoročně na památku posvěcení novostavby kostela, zasvěcenému světému apoštolu Matoušovi.

Ale odkud má původ pout jarní, na Hod Boží svatodušní? Nejpravděpodobnější vysvětlení je asi toto.

Když ve zdejších údolích postavili zdárští klášterní řeholníci - cisterciáci - prvních dvanáct dřevěných chalup, roubenic, a přesídlili sem rodiny z jižní Moravy, byli to samozřejmě křesťané. A ti si uprostřed dědiny postavili kříž, později snad i dřevěnou kapličku, jak o tom svědčí znamení na nejstarší panské mapě obce, někde na zahradě domu číslo 2 -- u Němců.

Tito naši první fryšavští osadníci se zřejmě zasytili mocná ochraně svatého Ducha a toto poutní zasvěcení si pak jako svou jarní pout podrželi i vedle pozdější pouti matoušské.

Neměli to dávní fryšavané s choděním do kostela nijak snadné. Teď máme nedělní bohoslužbu každou neděli uprostřed obce a mnohým se i to zdá příliš obtížné, když mají v neděli v osm vstát, aby byli v devět v kostele. Ti, co tu žili před námi, byli zřejmě frišnější. První farní kostel měli až ve zdárském klášteře. To jen ti hodné čiperní tam zběhli za dvě hodiny. Pak byl kostel postaven v Novém Městě a Fryšava přifařena tam. O moc blíž to zase nebylo. Líp už bylo, když byl asi o sto let později postaven kostel v Německém - Sněžném - a Fryšava přifařena tam. Pak se farnost fryšavaná změnila ještě jednou - když byl postaven kostel v Herálcích. V létě lidé zvládli cestu do kostela naupřímky lesem za hodinu. V zimě to měli horší.

Až koncem 18. století si fryšavané mohli postavit svůj vlastní kostel v obci. Jakou z toho měli radost, dodnes svědčí, že celou stavbu zvládli v průběhu jednoho roku. Zjara 1788 se stavbou začali a koncem září jej už zasvěcovali svému zvolenému patronu, apoštolovi Matoušovi.

A tak, když by si fryšavský rodák chtěl ve farních matrikách vyhledat své předky, svůj rodokmen, musel by nejprve projít dvě století matrik fryšavských, pak by musel přejít do matrik heráleckých, odtud do Německého a do Nového Města. Za časů klášterních se farní matriky ještě nevedly.

Fryšavská svatodušní pout je tedy ohládnutím do samých počátků obydlení našeho kroje.

PROSME ZA DARY DUCHA SVATÉHO

přijď, Duchu moudrosti, a osvěz nás rozum, abychom jasněji poznávali Kristovo učení. Zapal naše srdce, abychom se radovali z jeho krásy. Posilni naši vůli, abychom podle něho žili.

přijď, Duchu rozumu, a uč nás pravdě, abychom alespoň trochu pochopili, jaká je šířka a délka a hloubka moudrosti Boží.

přijď, Duchu rady, a nauč nás v každé životní situaci správně se rozhodnout.

přijď, Duchu síly, a posilni naši odvahy, abychom se nebáli překážek.

přijď, Duchu umění, a uč nás správně rozeznávat řád hodnot, abychom pro dobro menší neodmítali hodnoty vyšší.

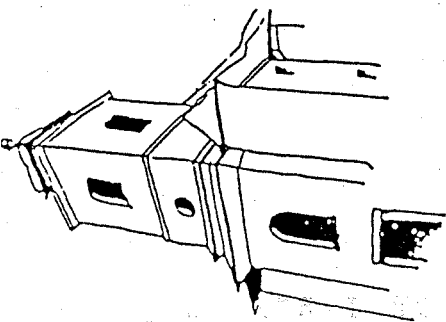
přijď, Duchu zbožnosti, a prohlubuj v nás důvěru dětí Božích a zdokonaluj naši modlitbu.

přijď, Duchu bázně Boží, a naplň nás láskyplnou věrností, abychom přemáhali hřích a vše, co nás odvádí od lásky Boží.

• NAPLŇUJ MNE DUCHEM SVÝM

C A mi
 Na-plňuj mne Duchem svým,
 D mi 6
 Na-plňuj mne Duchem svým, ne - chci být
 C E A mi F
 prázd - ný džbán, plň mne ty, Pa - ne
 G A mi E mi
 sám. Na-pl-ňuj mne Duchem svým,
 F E mi C A mi
 na-plňuj mne Duchem svým, prosím tě, naplň mne,
 D mi 3 G C F C
 at' Duchem pře - té - kám.

INFORMACE

Jako každý rok, tak i letos se přiblížil ten osudný den ato pálení čarodějnic. Pro nás ženy to byl opravdu osudný den. Naopak pro muže to byl den velice dlouho očekávaný.

Už dva týdny předem nám chodily různé pozvánky na slety čarodějnic. A protože se nám nechtělo čistit naše košťata, domluvili jsme se, že si dne 3.4. zapálíme svými čarodějnicemi na farské zahrádě. Řekli jsme ostatní farské chasé, aby přišli v

tento den o šesté hodině na zahradu.

Přiblížil se večer a my jsme se pomalu scházeli na faře. I když jsme měli strach, která z nás bude upálena, doufaly jsme, avto dokonce správně, že budeme upalovat naši napodobeninu ze slámy. V šest hodin jsme ohen zapálili. Samozřejmě, že se to neobešlo bez fotografií, ti totiž musí být všude. Najednou, kde se vzala, tu se vzala, stála před námi "opravdovg" čarodějnice. Děti se jí velice líkly, ale když nám vysvětlila, kde se tády vzala, posadili jsme ji mezi nás a ona si s námi povídala. Děti od ní dostaly dokonce nějakou sladkost, a potom odletěla. A protože jsme se zde sešli ve velké počtu, od těch největších až po ty nejmenší, šli jsme si zahrát nějské hry a ohen jsme nechali na starosti těm starším. Malým dětem se hry velice líbily a mi jsme byli rádi, že se dobře baví. Když nás hry přestaly bavit, šli jsme si zapívat s kytarou. Potom jsme si opékali špekáčky a povídali si.

Jak se říká, že všechno dobré má svůj konec, tak i tento večer musel skončit. Doufám, že se nám i příští podobné akce povedou alespon tak, jako tato.

Jana Musilová a Radka Fialová

Už je zas lešení kolem kostela

Když jsme před šesti lety sundávali od kostela lešení, říkali jsme si, že máme na dvacet let od oprav pokoj. A už je stavíme znovu. Okapové rýny jsou proražavěle, barva na omítce se oloupává. Rýny uděláme měděné a snad i olíčení bude trvanlivější.

Ovšem náklad bude přiměřeně vyšší. Proto ve farním věstníku najdete složenku. Každý obnos bude vitaný a pomůže nám.

Kdy jsou ve Fryšavě bohoslužby?

ve všední dny ve středu a v pátek o půl sedmé hodině večer.

V neděli začíná farní bohoslužba deset minut před devátou.